

Euro wspólny pieniądz

dr Agnieszka Kłós

Polskie Stowarzyszenie Badań Wspólnoty Europejskiej
Szkola Główna Handlowa w Warszawie

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Projekt „Akademia Młodego Europejczyka” jest realizowany przy
wspieraniu finansowym Komisji Europejskiej

Katedra Unii Europejskiej im. Jean Monnet
Jean Monnet Chair on “Turning points in European
Integration: governance, politics and identity in the EU”
KES, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Cel zajęć

- przedstawienie pojęć związanych z realizacją polityki pieniężnej, z realizacją procesu wprowadzania wspólnej waluty w krajach członkowskich Unii Europejskiej
- przedstawienie przesłanek o charakterze gospodarczym, które temu procesowi towarzyszyły
- pokazanie korzyści i kosztów związanych z wprowadzeniem wspólnej waluty oraz podejmowanych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania kryzysom finansów publicznych krajów członkowskich Unii Europejskiej

Plan zajęć

1. Pieniądz i jego funkcje
2. Polityka pieniężna
3. Prace nad Unią gospodarczą i walutową
4. Warunki udziału w Unii gospodarczej i walutowej
5. Wprowadzenie wspólnej waluty Euro
6. Europejski System Banków Centralnych
7. Korzyści i koszty związane z wprowadzeniem Euro
8. Kryzys gospodarczy w Unii Europejskiej

Pieniądz i jego funkcje

- **Pieniądz** najogólniej definiuje się jako wszelkiego rodzaju środki wymiany i środki płatnicze, których zdolność do zapłaty jest nieograniczona zarówno wtedy, kiedy kupujemy jakiś towar lub usługę, jak i wtedy, kiedy regulujemy jakieś zobowiązania finansowe wobec kredytodawcy, banku, budżetu państwa, budżetu lokalnego itp.

Pieniądz i jego funkcje

Źródło: opracowanie własne

Polityka pieniężna

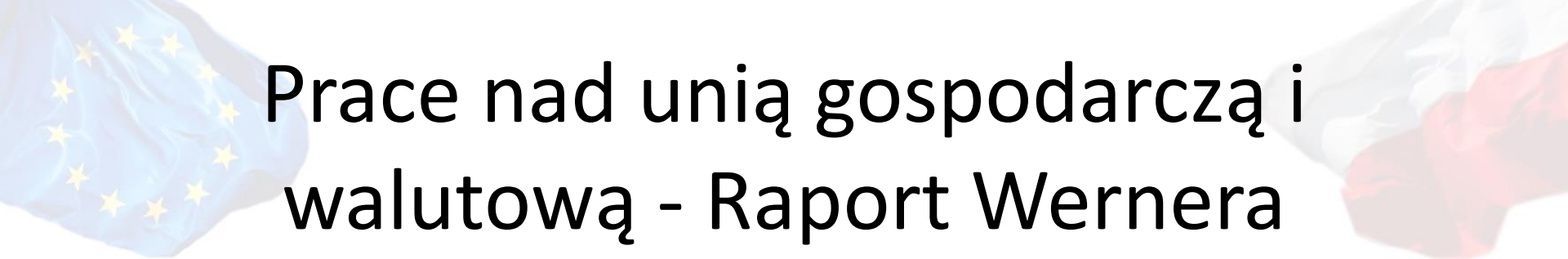

- Celem **polityki pieniężnej** jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, niezbędnego do zbudowania trwałych fundamentów długofalowego wzrostu gospodarczego. Ważne jest zapewnienie odpowiedniego dopływu pieniądza do obiegu na rynku, tak aby nie występował on w nadmiarze lub niedostatku.

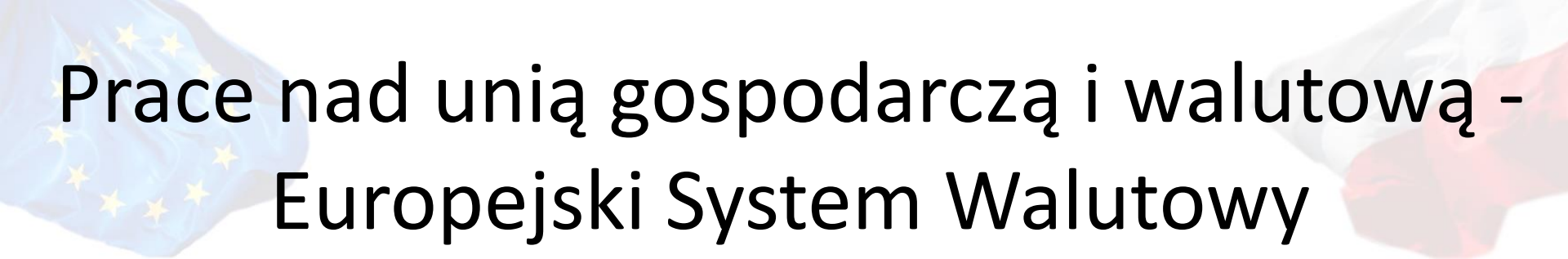
Polityka pieniężna

- Bankiem centralnym w Polsce jest **Narodowy Bank Polski**, który przy udziale specjalnego organu - **Rady Polityki Pieniężnej**, prowadzi politykę pieniężną.
- Podstawowymi instrumentami sterowania polityką pieniężną są stopy procentowe, tj.
 - stopa referencyjna
 - stopa kredytu lombardowego;
 - stopa kredytu redyskontowego ;
 - stopa depozytowa oraz
 - operacje otwartego rynku
 - inne instrumenty sterowania bezpośredniego

Prace nad unią gospodarczą i walutową - Raport Wenera

- w 1970 r. ogłoszono raport Wenera, w którym zaproponowano utworzenie unii gospodarczej i walutowej w latach 1970-1980;
- w marcu 1971 r. rozpoczął się pierwszy, trzyletni etap budowy unii gospodarczej i walutowej – zgoda na zwiększenie zakresu koordynacji polityki gospodarczej między państwami członkowskimi, na rozszerzenie współpracy między bankami centralnymi oraz na określenie udzielania pomocy finansowej państwom członkowskim; wprowadzono system stabilizacji walut państw członkowskich - granica wahań kursów poszczególnych walut nie przekraczająca $\pm 2,25\%$.

Prace nad unią gospodarczą i walutową - Europejski System Walutowy

- na skutek kryzysu gospodarczego w 1973 r., nastąpiło zawieszenie realizacji propozycji zawartych w raporcie Wernera

13 marca 1979 r. początek funkcjonowania Europejskiego Systemu Walutowego – w skład wchodziły:

- europejska jednostka walutowa ECU (European Currency Unit),
- system interwencyjno - kredytowy Wspólnoty,
- Europejski Mechanizm Kursowy ERM (Exchange Rate Mechanism).

Prace nad unią gospodarczą i walutową - Raport Komitetu Delorsa

- 15 lutego 1987 r. - Pakiet Delorsa I:
 - uzależnienie opłat zwiększających dochody budżetu od wielkości uzyskiwanego produktu krajowego brutto (PKB),
 - zmniejszenia inflacji w państwach członkowskich,
 - zachowania stabilności finansów publicznych oraz polepszenia możliwości wymiany walut.
 - zawarto propozycje w zakresie uregulowania nadwyżek rolnych i rozbudowę funduszy strukturalnych

Prace nad unią gospodarczą i walutową - Raport Komitetu Delorsa

- Kwiecień 1989 r. – Pakiet Delorsa II:
zaproprowowano powołanie unii gospodarczo-walutowej oraz określono jej założenia, tj.:
 - wprowadzenie wspólnej waluty;
 - integrację rynku finansowego;
 - eliminację wahań kursowych.
 - Przekazanie przez kraje członkowskie część swoich uprawnień walutowych na Europejski Bank Centralny.

Pakiet łączył tworzenie unii walutowej łącznie z realizowaniem unii gospodarczej.

Warunki udziału w unii gospodarczej i walutowej

Kryteria zbieżności (konwergencji):

- średnioroczna inflacja nie powinna być wyższa niż o 1,5 punktu procentowego od średniej z trzech krajów UE o najniższej inflacji;
- deficyt nie powinien być większy niż 3% PKB;
- dług publiczny nie powinien być większy niż 60% PKB;
- przedział wahań kursowych w granicach +/- 15%
- długoterminowa stopa procentowa nie powinna być wyższa niż 2 pkt. proc. od średniej w trzech krajach UE najlepszych pod względem stabilności cen

Wprowadzenie wspólnej waluty Euro

- 31 maja 1995 r. - „Zielona Księga”
- Europejski System Banków Centralnych odpowiedzialny za wspólną politykę walutową.
- Emisja wspólnej waluty - Europejski Bank Centralny we Frankfurcie nad Menem.
- Na wniosek Niemiec Rada Europejska w Madrycie 15 grudnia 1995 r. w miejsce ecu przyjęła nową walutę europejską – **EURO**.

Wprowadzenie wspólnej waluty Euro

Tabela 1. Państwa strefy euro

Lp.	Państwo	Rok wstąpienia do UE	Rok wejścia do strefy euro
1	Austria	1995	1999
2	Belgia	1952 państwo założycielskie	1999
3	Cypr	2004	2008
4	Estonia	2004	2011
5	Francja	1952 państwo założycielskie	1999
6	Finlandia	1995	1999
7	Grecja	1981	2001
8	Hiszpania	1986	1999
9	Holandia	1952 państwo założycielskie	1999
10	Irlandia	1973	1999
11	Luxemburg	1952 państwo założycielskie	1999
12	Łotwa	2004	2014
13	Malta	2004	2008
14	Niemcy	1952 państwo założycielskie	1999
15	Portugalia	1986	1999
16	Słowacja	2004	2009
17	Słowenia	2004	2007
18	Włochy	1952 państwo założycielskie	1999

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://europa.eu/about-eu/basic-information/money/euro/index_pl.htm (dostęp 01.12.2013),
<http://www.ecb.europa.eu/euro/changeover/latvia/html/index.pl.html> (dostęp 04.03.2014).

Europejski System Banków Centralnych

Rys. 1 Schemat Europejskiego Systemu Banków Centralnych

Źródło: opracowanie własne.

Europejski System Banków Centralnych – zadania

- określenie i realizacja polityki pieniężnej w ramach strefy euro (tj. państw, które przyjęły wspólną walutę);
- dokonywanie operacji walutowych zgodnie z zasadami wspólnej polityki pieniężnej;
- przechowywanie i zarządzanie oficjalnymi rezerwami dewizowymi państw należących do strefy euro;
- prowadzenie polityki emisyjnej w odniesieniu do euro;
- zapewnienie niezawodnego i szybkiego systemu rozliczeń pieniężnych oraz płatności.

Korzyści i koszty związane w wprowadzeniem Euro

Korzyści	Koszty
niskie stopy procentowe	rezygnacja z własnej polityki pieniężnej
większa przejrzystość cen	spełnienia monetarnych i fiskalnych kryteriów konwergencji
brak kosztów transakcyjnych, tj. <u>nie trzeba:</u>	zjawiska związane ze zmianą przepływów dochodów w gospodarce
- ponosić kosztów kupna i sprzedaży walut obcych	nierównomierny rozkład kosztów dostosowawczych (związanych z wypełnieniem kryteriów konwergencji)
- zabezpieczać się przed niekorzystnymi skutkami zmian kursów walutowych	niekorzystne dla dużych grup społeczne zmiany cen
- ponosić kosztów płatności transgranicznych w walutach obcych, obciążonych wysokimi prowizjami	długookresowe zmiany w przepływie dochodów związane z wprowadzeniem w Polsce euro
- posiadać kilku kont w różnych walutach, co utrudniało zarządzanie środkami pieniężnymi	
brak wahań kursów walutowych	

Źródło: opracowanie własne.

Kryzys gospodarczy w Unii Europejskiej

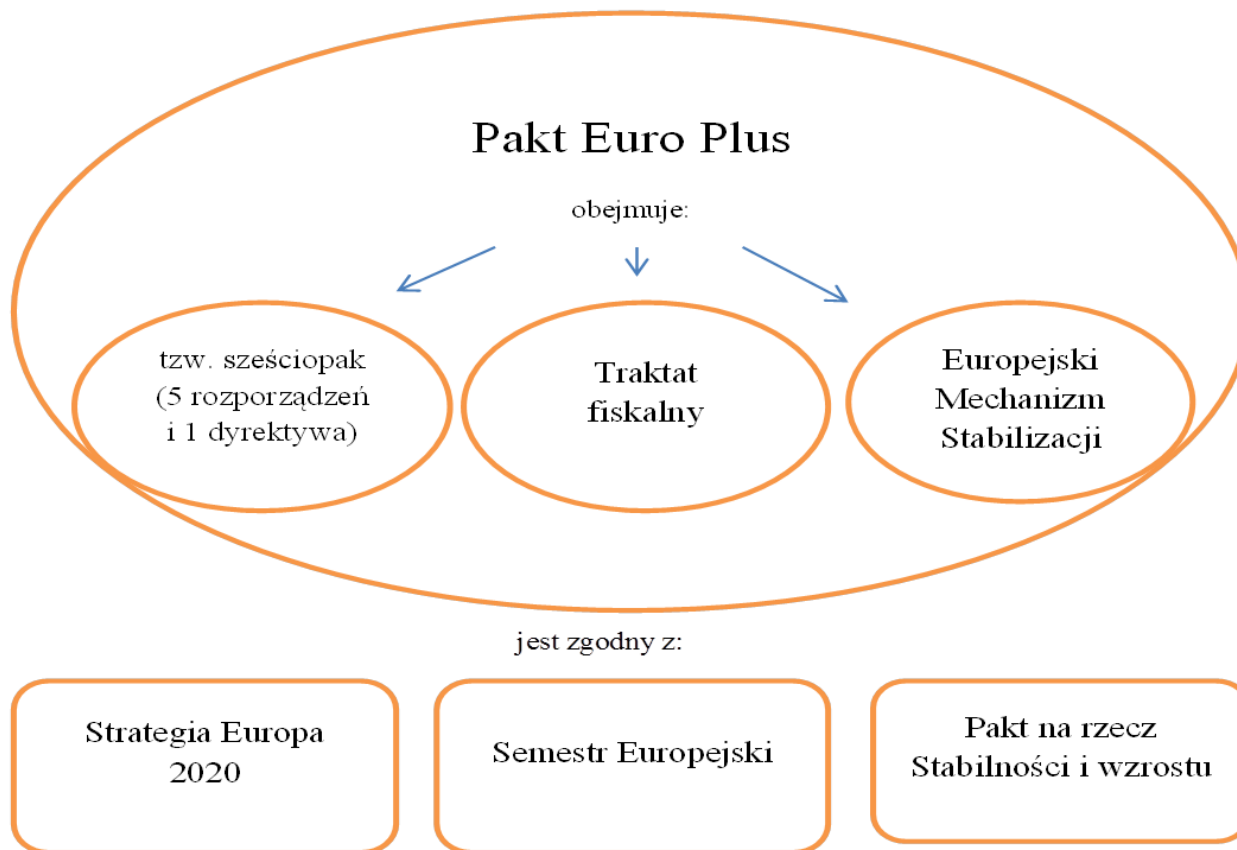
- Wpływ światowego kryzysu gospodarczego rozpoczętego w 2008 r. w USA.

W UE szczególny nacisk położono na wzmocnienie reguł ostrożnościowych dotyczących stabilności systemu finansowego. W związku z tym wprowadzono:

- sześć aktów prawnych, tzw. „sześciopak”;
- Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej (traktat fiskalny);
- Europejskiego Mechanizmu Stabilizacji (załącznik II do Paktu Euro Plus)

Kryzys gospodarczy w Unii Europejskiej

Rys. 2 Schemat Paktu Euro Plus

Źródło: Opracowanie własne.

Opis zajęć

- zajęcia mogą być prowadzone w formie wykładu (długość trwania zajęć 45 lub 90 min. zależy od decyzji nauczyciela)
- aspekty dotyczące polityki pieniężnej, prac wprowadzających Unię gospodarczą i walutową, przeciwdziałania kryzysom gospodarczym w państwach członkowskich mogą być prowadzone w formie wykładu.
- aspekty dotyczące np. kosztów i korzyści wprowadzenia wspólnej waluty mogą być wypracowane wspólnie z uczniami w ramach tzw. „burzy mózgów”, a następnie uporządkowane przez nauczyciela i poparte przykładami/ćwiczeniami o charakterze gospodarczym i społecznym.

Propozycje ćwiczeń

- aktywizujące ćwiczenia do rozwiązywania w grupie, które będą podstawą do dalszej analizy zjawisk gospodarczych, finansowych;
- uczniowie powinni mieć możliwość wyrażania swoich opinii, myśli, refleksji i swoich pomysłów na podstawie już zdobytej wiedzy
- praca w małych grupach gwarantuje zaangażowanie wszystkich uczniów

Ćwiczenie aktywizujące: „Jestem Premierem/Ministrem Finansów”

- 2 grupy uczniów;
- sformułowanie przez nauczyciela pytania uruchamiające dyskusję między jedną a drugą grupą. Zadanie nauczyciela – panowanie, aby każda z grup miała możliwość wypowiedzi, sformułowania argumentacji;
- uczniowie, słuchając argumentacji przeciwnika, mogą ze sobą negocjować w celu wypracowania wspólnych decyzji i rozwiązań.

Ćwiczenie aktywizujące: analiza zjawisk gospodarczych

- podział klasy na grupy – max. 4
- opracowanie zadania z zakresu kosztów i korzyści wymiany waluty, wyniki tego zadania mogą być podstawą do wprowadzenia dyskusji między grupami uczniów na temat opłacalności prowadzenia działalności gospodarczej, czynników które sprzyjają rozwojowi gospodarczemu, przedsiębiorczości itp.
- ćwiczenie aktywizujące, które można zastosować do innych tematów w zakresie ekonomii.

Literatura

Literatura bazowa:

Skrypt dla nauczycieli pt. Podstawy wiedzy o Unii Europejskiej, red. nauk. E. Latoszek, A. Stępnia, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 2014.

Literatura uzupełniająca (m.in.):

Daniluk M., Rynki finansowe w zglobalizowanej gospodarce, Warszawa 2010

Łastawski K., Historia integracji europejskiej, Toruń 2011

Marciniak S., Makro- i mikroekonomia: podstawowe problemy współczesności, Warszawa 2013

Oręziak L., Euro. Nowy pieniądz, Warszawa 1999

Wykorzystane źródła w prezentacji:

<http://max-kantor.pl/euro> [dostęp 02.02.2014r.]

http://europa.eu/about-eu/basic-information/money/euro/index_pl.htm (dostęp 01.12.2013 r.)

<http://www.ecb.europa.eu/euro/changeover/latvia/html/index.pl.html> (dostęp 04.03.2014).

Dziękuję bardzo!

www.pecsa.edu.pl

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Projekt „Akademia Młodego Europejczyka” jest realizowany przy
wspieraniu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu:

Katedra Unii Europejskiej im. Jean Monnet
Jean Monnet Chair on “Turning points in European
Integration: governance, politics and identity in the EU”
KES, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

